

A Kiss Lajos-díj 2018. évi nyertese: dr. Györffy Erzsébet

A Kiss Lajos-díj alapító okirata szerint a díj odaítélésére 2 vagy 3 évenként kerülhet sor. A díjat a kuratórium első ízben 2006-ban osztotta ki, s ezt követően két évenként ítélte oda. Az eddigi díjazottak időrendben az alábbiak voltak: Tóth Valéria, Rácz Anita, Farkas Tamás, N. Fodor János, Slíz Mariann és Póczos Rita; közülük hárman a Debreceni Egyetem, hárman pedig az Eötvös Loránd Tudományegyetem oktatói.

A kuratórium 2018-ban arra az álláspontra jutott, hogy az elmúlt két év során a magyar történeti névkutatás általában is és az egyes kutatói teljesítmények tekintetében is olyan jelentős eredményeket ért el, hogy ez a díj újbóli odaítélését ebben az évben minden tekintetben indokolttá teszi.

A kuratórium egyhangú véleménnyel úgy döntött, hogy a Kiss Lajos-díjat 2018-ban az alábbi indokok alapján dr. Györffy Erzsébetnek, a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke adjunktusának ítéli oda.

Györffy Erzsébet 1979-ben született Debrecenben, egyetemi tanulmányait a Debreceni Egyetemen végezte 1998–2003 között, és itt kapott magyar nyelv és irodalom – filozófia szakos tanári oklevelet. Ezt követően a nyelvtudományi doktori program magyar nyelvészeti alprogramjának hallgatója lett. 2007-ben tanársegédi kinevezést kapott az egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékére. 2009-ben summa cum laude minősítéssel szerzett PhD fokozatot, 2011-ben előléptették adjunktusnak. A különböző egyetemi képzési formákban eddig több mint húsz tantárgyat tanított, köztük onomasztikai témájúakat is. 2013-tól oktatóként és témavezetőként vesz részt a Debreceni Egyetem Nyelvtudományok Doktori Iskolájának munkájában. 2017-ben habilitált a Debreceni Egyetemen.

Györffy Erzsébet kutatói pályája túlnyomórészt a névkutatás területére esik, publikációi két nagy kérdéskört érintenek. Pályája első időszakában elsősorban a magyar víznevek elemzésével foglalkozott. A víznevek kutatása az onomasztikának régóta művelt kedves területe, amit elsősorban az magyaráz, hogy a nagy folyók nevei minden más helynévfajtánál régebbi múltra vezethetők vissza. A vízeknek a településrendszer szervezésében kitüntetett szerepük van, s a mellettük élő népek egymásnak adják át a megnevezéseiket. Kiss Lajos ezt úgy fogalmazta meg, hogy a nagyobb vizek megnevezései valósággal nemzetközi tulajdonban vannak. A Kárpát-medence víznevei közül nagy figyelmet kaptak a fentiek miatt az ún. óeurópai eredetű víznevek, de sokat írtak a kutatók a szláv eredetű magyar víznevekről is. Meglepő módon megvilágítatlanul maradtak azonban a magyar nyelv belső keletkezésű víznevei. Györffy Erzsébet ezek feldolgozásába fogott bele, tanulmányok egész sorában mutatta be nyelvi jellegzetességeiket. Doktori értekezése, majd ennek könyvvé formált változata, a Korai ómagyar kori folyóvíznevek – amely 2011-ben jelent meg A Magyar Névtan Kiadványai című sorozat 20. köteteként – a témakör első monografikus összefoglalása. Jelentőségét hiánypótló jellege is növeli, valamint az a körülmény, hogy az adott korszak víznévanyagát a teljesség igényével tekintette át. Munkája ennek köszönhetően nemcsak e témakörben, hanem

a névkutatás szélesebb spektrumát illetően is megkerülhetetlen. Györffy Erzsébet történeti névtani tevékenységének részeként említendő meg az is, hogy közreműködött a Korai magyar helynévszótár 1. kötetének összeállításában.

Pályájának második szakaszában Györffy Erzsébet elsősorban helynév-szociológiai kérdéseket vizsgált. A víznévkutatástól eltérően e témakör újnak számít az onomasztika területén. Főleg empirikus vizsgálatok születtek ezen a téren, Györffy Erzsébet is jó néhány ilyen indíttatású tanulmányt tett közzé. Törekvései azonban a kezdetektől arra irányultak, hogy e tudományterület alapvetését megeremtsse, fogalmi hálóját létrehozza. Vizsgálatának eredményeit habilitációs értekezésben foglalta össze, amelynek könnyvévé szerkesztett változata Helynév-szociológia címmel az elmúlt napokban látott napvilágot. E munkát nemzetközi tekintetben is úttörő, alapozó műként üdvözölhetjük.

Györffy Erzsébet termékeny kutató, a fenti két könyve mellett Svédországban is megjelent egy önálló munkája angol nyelven, amely a svéd és a magyar víznévrendszer összevető jellemzését adja. E munka is utal arra, hogy Györffy Erzsébet megkülönböztetett figyelemmel követi a világviszonylatban is élen járó svéd névkutatást, köszönhetően annak is, hogy 2006-ban fél évet töltött kutatói ösztöndíjasként az Uppsalai Egyetemen. Nemzetközi kapcsolatai kiválóak, számos rangos nemzetközi konferencián vett részt előadással, folyamatosan publikál a legjelentősebb nemzetközi onomasztikai folyóiratokban. Nemzetközi kapcsolatait kiválóan kamatoztatta és egyben jelentősen bővítette a 2017-ben Debrecenben megrendezett 26. Nemzetközi Névtani Kongresszus szervező bizottságának titkáráként. E rendezvény sikeréhez áldozatos munkájával ő maga is jelentősen hozzájárult.

Györffy Erzsébet publikációs jegyzéke 48 bibliográfiai tételt tartalmaz, írásai igen változatos, rangos fórumokon jelennek meg. Hatását mutatja, hogy munkáira több mint 200 hivatkozást ismer.

A fentieket figyelembe véve és mérlegelve a Kiss Lajos-díj kuratóriuma úgy döntött, hogy 2018-ban e tudományos díjat az eddigiekben végzett tudományos munkája elismeréseként dr. Györffy Erzsébetnek ítéli oda.

Debrecen, 2018. június 2.

Dr. Hoffmann István
a kuratórium elnöke

Dr. Tóth Valéria
a kuratórium tagja

Orosz László
a kuratórium tagja

Dr. Solymosi László
a kuratórium tagja

ISTVÁN HOFFMANN, Winner of the 2018 Lajos Kiss Prize: Dr Erzsébet Györffy

The Lajos Kiss Prize, awarded every two or three years since 2006, is considered to be a highly prestigious award for young onomasticians. The 2018 winner of the prize is Dr Erzsébet Györffy, senior lecturer at the Department of Hungarian Linguistics of the University of Debrecen. She was given this award for her contribution to Hungarian Historical Onomastics, especially for her research on place names and socio-onomastics.